

De rol van de jeugdbeschermer

9 ■ 2021

Colofon

- **Missie** JurisDidact streeft ernaar kennis en inzicht bij juristen te verhogen en de ontwikkeling van het professioneel handelen te bevorderen door middel van onafhankelijke, individuele nascholing.
 - **PO-punten** 2
 - **Geldigheid** U kunt de eindtoets maken zolang deze in uw online persoonlijk dossier staat vermeld.

 - **Redactie** Mr. Pieter Dorhout, hoofdredacteur
Mr. dr. Chana Grijsen
Prof. mr. dr. Charlotte Phillips
Prof. mr. dr. Lies Punselie
 - **Docent** Mr. Mariska Kramer
 - **Uitgever** Igno Ketelaars
 - **Vormgeving** Roelof Koster Design, Mildam
- © 2021 JurisDidact, Gorssel
Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen, of op enig andere manier, zonder voorafgaande toestemming van de uitgever.
- **Bestellingen** De basisprijs van een programma is € 189,50 (excl. btw), tenzij anders vermeld. Bij gelijktijdige bestelling vanaf 4 programma's geldt korting. Zie hiervoor de website van JurisDidact. JurisDidact legt de gegevens van bestellers vast voor verwerking van de bestelling. De gegevens kunnen door ons worden gebruikt om u te informeren over relevante producten en diensten, tenzij u te kennen hebt gegeven hiertegen bezwaar te hebben.
 - **Certificaten** Certificaten worden alleen toegekend aan kopers van losse programma's.
 - **Administratie** Bij wijziging van de tenaamstelling en/of het adres verzoeken wij u deze gegevens door te geven aan de klantenservice van JurisDidact: Parallelweg 25, 7213 VT Gorssel.
 - **Algemene voorwaarden** Levering en diensten geschieden volgens de Algemene voorwaarden van MOCuitgevers BV, gedeponeerd bij de Kamer van Koophandel onder nummer 6469182. Een exemplaar van deze voorwaarden zal op verzoek worden toegezonden. De voorwaarden zijn te raadplegen via www.mocuitgevers.nl.

Inhoud

Inleiding – 5

Pre-toets – 7

Blok A

Tuchtrecht

A1 Inleiding: de geregistreerde professional – 9

A2 Het tuchtrecht – 10

A3 De beroepscode – 11

A4 Richtlijnen jeugdhulp en evaluatie tuchtrecht – 13

Blok B

De voorfase (totstandkoming plan van aanpak, rapportage en dossiervorming)

B1 Inleiding – 16

B2 Dossiervorming en waarheidsvinding – 17

B3 Inzage in het dossier en correctierecht – 19

B4 Het plan van aanpak en goed hulpverlenerschap – 23

Blok C

Verzoeken van de jeugdbeschermer

C1 Inleiding – 26

C2 Het verzoekschrift – 27

Afkortingenlijst – **32**

Antwoorden pre-toets en casuïstiek – **33**

Noten – **36**

Toetsvragen – **39**

Inleiding

De gecertificeerde instelling voert de kindbeschermingsmaatregelen uit: de ondertoezichtstelling (OTS) en de voogdijmaatregel. De voogdijmaatregelen zijn: voogdij na beëindiging van het gezag van de ouder(s) of na overlijden van de ouder(s) en de tijdelijke en voorlopige voogdij. De tijdelijke voogdij wordt uitgesproken vanwege een vacuüm in het ouderlijk gezag. De voorlopige voogdij wordt (als spoedmaatregel) uitgesproken vanwege de bedreigde ontwikkeling van het kind en de daarmee samenhangende noodzaak om in het gezag te voorzien. In deze cursus blijven de tijdelijke voogdij en de voorlopige voogdij buiten beschouwing.

De kinderrechter moet beslissen op verzoeken van de gecertificeerde instelling (GI). De betrokken jeugdbeschermer speelt als uitvoerder van de OTS-maatregel of voogdijmaatregel daarbij een grote rol. De jeugdbeschermer bepaalt immers de koers in het kader van de maatregel en de kinderrechter beslist op de verzoeken. Daarbij baseert de kinderrechter zich (in meer of mindere mate) op de rapportages/plannen van de jeugdbeschermer. De rechter past het recht toe en beantwoordt bijvoorbeeld de vraag of aan de gronden voor de – verlenging van de – OTS-maatregel en machtiging tot uithuisplaatsing of beëindiging van het gezag/gedeeltelijke overheveling van het gezag is voldaan. Vervolgens beslist hij tot toe- of afwijzing van het verzoek.

De advocaat die weet aan welke eisen het plan van aanpak, de rapportage en het verzoekschrift in het kader van de jeugdbeschermingsmaatregelen moeten voldoen en welke beroepsnormen (beroepscode) hierop voor de jeugdbeschermer van toepassing zijn, heeft een enorme voorsprong. Wat zijn de rechten van ouders/betrokkenen als het gaat om de totstandkoming van het plan van aanpak, de rapportage en het verzoekschrift? Aan welke wettelijke regels en beroepsnormen heeft de jeugdbeschermer zich te houden? Wat is de taak en functie van de kinderrechter en welke rol speelt het tuchtrecht?

Deze cursus is bedoeld voor de advocaat die op zoek is naar kennis over de uitvoeringspraktijk van de jeugdbeschermingsmaatregelen in relatie tot de rechtsingang bij de kinderrechter en (waar nodig) het tuchtcollege.

- Deze juridische nascholing bestaat uit de volgende blokken:
- Blok A** Tuchtrect
 - Blok B** De voorfase (totstandkoming plan van aanpak/rapportage en dossiervorming)
 - Blok C** Verzoeken van de jeugdbeschermer
- **Leerdoelen**
- Na afloop van deze juridische nascholing:
- kent u de basisbeginselen van het tuchtrect dat op de jeugdbeschermers van toepassing is;
 - heeft u inzicht in de wettelijke en vereisten van het plan van aanpak, rapportage en (de procedure met betrekking tot) het verzoekschrift van de jeugdbeschermer;
 - heeft u kennis over de mogelijkheid/mogelijkheden hierop te reageren.
- **Opmerking**
- Deze nascholing is in drie gedeelten, Blok A, B en C door te werken. U zult voor de blokken elk een uur nodig hebben. Mogelijk beklift de stof beter als u het programma in drie gedeelten doorwerkt.
- **Criteria toets**
- U slaagt voor de eindtoets als u minimaal 6 van de 10 vragen juist hebt beantwoord. U kunt tweemaal herkansen.
- **Over de docent**
- Mr. Mariska Kramer is werkzaam als zelfstandig advocaat te Amsterdam en als juridisch stafmedewerker bij de Stichting Leger des Heils, afdeling Jeugdbescherming & Reclassering (LJ&R), zij is gespecialiseerd in de jeugdbescherming en pleegzorg in het bijzonder. Mariska Kramer geeft regelmatig lezingen en cursussen en brengt regelmatig juridische publicaties uit over de positie van het (pleeg) kind in de jeugdbescherming.

Om voor uzelf te bepalen wat uw kennisniveau is van dit onderwerp, kunt u vrijblijvend de pre-toets maken. De resultaten van de pre-toets tellen niet mee voor uw eindscore.

- 1 Wat is het juiste antwoord?
 - A De jeugdbeschermer mag de reactie van de ouders op het verzoekschrift/rapportage altijd aan de rechtbank nasturen.
 - B De jeugdbeschermer bepaalt ten aanzien van zijn verzoekschrift wie er als belanghebbenden worden aangemerkt.
 - C Het conceptplan van aanpak moet eerst met de ouders worden besproken.

- 2 Wat is het juiste antwoord?
 - A Het plan van aanpak moet binnen zes weken na de uitspraak van de OTS worden vastgesteld.
 - B De betrokkene aan wie inzage is verleend dan wel mededeling is gedaan omtrent zijn persoonsgegevens, kan de gecertificeerde instelling schriftelijk verzoeken de hem betreffende persoonsgegevens te verbeteren, aan te vullen, te verwijderen, of af te schermen indien deze feitelijk onjuist zijn, voor het doel of de doeleinden van de verwerking onvolledig of niet ter zake dienend zijn dan wel anderszins in strijd met een wettelijk voorschrift worden verwerkt.
 - C Geschillen over de uitvoering van de voorgedijmaatregel kunnen aan de kinderrechter worden voorgelegd.

- 3 Wat is het juiste antwoord?
 - A De Raad voor de Kinderbescherming moet in zijn verzoekschrift de van belang zijnde feiten volledig en naar waarheid aanvoeren.
 - B De jeugdbeschermer kan in het kader van de OTS aan de ouders een schriftelijke aanwijzing geven.
 - C De pleegouders zijn automatisch belanghebbenden in de procedures over het pleegkind voor wie zij twee jaar of langer zorgen.

- 4 Wat is het juiste antwoord?
 - A Voordat een tuchtklacht tegen een jeugdbeschermer kan worden ingediend, moet eerst de klachtenprocedure van de GI zijn doorlopen.
 - B Een tuchtklacht kan zowel tegen de gecertificeerde instelling als tegen de individuele jeugdbeschermer zijn gericht.
 - C Een berisping kan worden opgelegd met of zonder openbaarmaking.

5 Wat is het juiste antwoord?

- A** Alle jeugdhulpverleners zijn in het kader van de OTS verplicht om in rapportages of verzoekschriften de van belang zijnde feiten volledig en naar waarheid aan te voeren.
- B** De gedeeltelijke overheveling van het ouderlijk gezag is gekoppeld aan de (duur van de) machtiging tot uithuisplaatsing.
- C** Indien een betrokkene het niet eens is met beslissingen van de gecertificeerde instelling over inzage, afschrift en correctie, kan hij zich binnen zes weken na het antwoord van de gecertificeerde instelling wenden tot de burgerlijke rechter, zie artikel 35, lid 1 van het Uitvoeringsbesluit Algemene Verordening Gegevensbescherming.

CASUS 1

Herman

Herman is uw cliënt. Hij is de vader van Jeffrey (6 jaar) en Jason (11 jaar) die onder toezicht zijn gesteld en uit huis zijn geplaatst. Herman is zeer ontevreden over de jeugdbeschermer die de OTS uitvoert. Jeffrey en Jason zijn in een pleeggezin geplaatst.

- a Kan de vader tegen de jeugdbeschermer een tuchtklacht indienen?
- _____
- _____
- _____
- b Stel, de vader is eveneens zeer ontevreden over de pleegzorgbegeleider. Is de pleegzorgbegeleider een geregistreerde professional?
- _____
- _____
- _____
- c Kunt u de kinderrechter verzoeken te toetsen of de jeugdbeschermer zich aan de beroepscode heeft gehouden?
- _____
- _____
- _____

In artikel 4.1.6, lid 5, Jw in verband met art. 5 Besluit Jw is geregeld dat de gecertificeerde instelling en de jeugdhulpaanbieder er zorg voor (moeten) dragen dat hun taken worden uitgevoerd door geregistreerde professionals. Jeugdbeschermers zijn geregistreerde professionals. De gecertificeerde instelling moet ervoor zorgdragen dat de jeugdbeschermers als geregistreerde professionals hun taken kunnen verrichten met inachtneming van de voor hen geldende professionele standaarden. De beheerder van het beroepsregister is de Stichting Kwaliteitsregister Jeugd (SKJ). Deze stichting heeft als taak te waarborgen dat de in het Kwaliteitsregister Jeugd opgenomen beroepsbeoefenaren handelen volgens voor hen geldende professio-

nele standaarden, artikel 5.4.3, lid 1, Besluit Jw. Het Kwaliteitsregister Jeugd (SKJ) toetst of de geregistreerde zich aantoonbaar schoolt, competenties onderhoudt en continu blijft op zijn of haar vakgebied.

Een jeugdprofessional (hier: de jeugdbeschermer), wordt alleen in een beroepsregister opgenomen als hij of zij voldoet aan eisen van vakbekwaamheid. Met de verplichting tot inschrijving in het kwaliteitsregister verbindt de jeugdprofessional zich aan de normen en standaarden die de beroepsgroep zelf aan goede professionals stelt, zoals een beroepscode en vakinhoudelijke richtlijnen. Zie artikel 5.4.3, lid 2, Besluit Jw waarin is bepaald dat statuten van de stichting voorzien in de binding van de geregistreerde beroepsbeoefenaren aan een adequaat systeem van normhandhaving, op grond waarvan passende maatregelen kunnen worden genomen tegen beroepsbeoefenaren die niet voldoen aan de voor hen geldende professionele standaarden.

Beroepsregistratie draagt hiermee bij aan de kwaliteit van de hulpverlening en jeugdbescherming.

A2

Het tuchtrecht

Eén van de doelstellingen van het tuchtrecht is dat de geregistreerde (jeugd)professional kan worden beoordeeld op zijn/haar professioneel handelen. Hiervan kan de jeugdprofessional als individu leren. Tevens is het doel dat ook de hele beroepsgroep van deze toetsing kan leren en zichzelf kan verbeteren. Daarnaast kan tuchtrecht normoverschrijdend gedrag voorkomen.

De gezinsvoogdijwerker (bij de OTS) en de voogdijwerker (bij voogdij), de medewerkers van de Raad voor de Kinderbescherming en de jeugdhulpverleners van de jeugdhulpaanbieders zijn geregistreerde professionals. Zij zijn verplicht geregistreerd in het Kwaliteitsregister Jeugd. Dit betekent dat zij hun taken (moeten) verrichten met inachtneming van de voor hen geldende professionele standaarden. Deze zijn onder meer neergelegd in de beroepscode. Indien betrokkenen, bijvoorbeeld de (pleeg)ouder(s) of de minderjarige, van mening zijn dat door de jeugdhulpverlener of de jeugdbeschermer in strijd is gehandeld met de beroepscode, dan kunnen zij overgaan tot het indienen van een tuchtklacht tegen de geregistreerde professional. Voor het indienen van een tuchtklacht is bijstand door een advocaat niet verplicht.

■ College van toezicht en college van beroep

Bij het tuchtrecht staat het toetsen van het individuele beroepsmatige handelen van de professional centraal. In eerste aanleg beoordeelt het college van toezicht de tuchtklacht. Een eventueel hoger beroep wordt behandeld door het college van beroep.¹

De colleges van toezicht en beroep kunnen maatregelen opleggen aan jeugdprofessionals die zijn geregistreerd in het Kwaliteitsregister Jeugd, als zij zich hebben gedragen in strijd met vastgestelde regels voor de beroepsuitoefening (de professionele standaard). De professionele standaard bestaat uit: de beroepscode en de richtlijnen jeugdhulp en jeugdbescherming. Als het college van toezicht of (in hoger beroep:) het college van beroep vaststelt dat de jeugdprofessional niet heeft gehandeld conform de professionele standaard, kan een maatregel worden opgelegd.

De colleges van toezicht en beroep kunnen bij (gedeeltelijke) gegrondverklaring van de tuchtklacht(en) de volgende maatregelen opleggen:

- a. waarschuwing;
- b. berisping, zonder openbaarmaking van deze maatregel;
- c. berisping, met openbaarmaking van deze maatregel;
- d. voorwaardelijke schorsing van de registratie in het register voor ten hoogste één jaar. De schorsing wordt niet ten uitvoer gelegd als de jeugdprofessional binnen een door het college van toezicht te bepalen termijn de opgelegde verplichting voldoende is nagekomen;
- e. schorsing van de registratie in het register voor ten hoogste één jaar;
- f. doorhaling van de registratie in het register;
- g. ontzegging van het recht wederom te worden ingeschreven in het register.

De colleges kunnen bij (gedeeltelijke) gegrondverklaring van de klacht tot het oordeel komen dat geen maatregel hoeft te worden opgelegd.

Op de site van de Stichting Kwaliteitsregister Jeugd kan worden ingezien aan welke professionals een openbare maatregel (de maatregelen c t/m g) is opgelegd.²

■ *Link*

SKJ, Kwaliteitsregister Jeugd: <https://skjeugd.nl/>

A3

De beroepscode

De 'Beroepscode voor de Jeugdzorgwerker' bevat de collectieve beroepsnormen voor de beroepsvariant jeugdzorgwerker. De officiële term voor alle jeugdhulpverleners en jeugdbeschermers in het sociaal werk is: jeugd- en gezinsprofessionals. De gezinsvoogden en voogden zijn jeugdprofessionals. Hetzelfde geldt voor de jeugdhulpverleners die door de jeugdbeschermer worden ingeschakeld, zoals de pleegzorgbegeleider en de ambulante gezinsondersteuner. Registratie en

tuchtrecht hebben als doel het in belangrijke mate bijdragen aan professionalisering van beroepskrachten en hun bewustzijn van de eigen verantwoordelijkheid en autonomie. Bestudering van de tuchtrechtzaken³ bij het beroepsregister, de Stichting Kwaliteitsregister Jeugd (SKJ), geeft inzicht in de uitdagingen waarvoor de jeugd- en gezinsprofessional staat. De gedachte is dat van het tuchtrecht een lerende werking uitgaat en dat dit de kwaliteit van het werk verbetert.

De beroepscode is bij uitstek een instrument voor de werkers zelf, dat zij kunnen raadplegen bij vraagstukken en dilemma's in hun beroepspraktijk. De beroepshouding van de professional kenmerkt zich door deskundigheid, integriteit, openheid, respect, vertrouwen en samenwerking.

In de beroepscode⁴ is het begrip 'goed hulpverlenerschap' uitgewerkt (voor het begrip goed hulpverlenerschap, zie B4).

De beroepscode bestaat uit 20 artikelen A t/m T en is ingedeeld in de thema's:

- algemene artikelen (A t/m D);
- relatie met de jeugdige cliënt en ouders/opvoeders (E t/m M);
- samenwerking in de hulp- en dienstverlening (N t/m O);
- relatie met de organisaties (P t/m R);
- relatie tot beroepsgenoten (S t/m U);
- relatie met de samenleving (U t/m T).

Veel (tucht)klachten tegen de jeugdbeschermers hebben betrekking op de informatievoorziening (rapportages en communicatie), samenwerking (het betrekken van de ouders), en de vertrouwelijkheid (privacy). Zie voor een compleet overzicht van de artikelen van de beroepscode de website van het SKJ.⁵

■ *Betekenis voor de praktijk*

De beroepscode geldt voor zowel de vrijwillige jeugdhulpverlening als voor de gedwongen jeugdhulpverlening (jeugdbescherming). Waar bijvoorbeeld de jeugdbeschermer (in tegenstelling tot de jeugdhulpverlener in het vrijwillige kader) in bepaalde situaties géén instemming van de ouder met gezag nodig heeft⁶, bijvoorbeeld voor het opstellen van het plan van aanpak of het opvragen van informatie bij andere professionals op grond van artikel 7.3.11, lid 4 Jw, moet door de jeugdbeschermer wél zo veel mogelijk naar overeenstemming/instemming omtrent de in te zetten jeugdhulp worden gestreefd.

De betrokken jeugdbeschermer speelt als uitvoerder van de OTS-maatregel of voogdijmaatregel een grote rol. De jeugdbeschermer bepaalt immers de koers in het kader van de maatregel en de kinderrechtter beslist op de verzoeken. Daarbij baseert de kinderrechtter zich (in meer of mindere mate) op de rapportages/plannen